ศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

COMPETITIVENESS OF THE COMMUNITY ENTERPRISE: A CASE STUDY OF R0I-KAEN-SARN-SIN PROVINCES

ธนัณชัย สิงห์มาตย์[1], อัศวิทย์อิทธิภูริพัฒน์[2], ณรงค์ฤทธิ์โสภา[3] และ อรัญซุยกระเดื่อง[4]
TananchaiSingmat[1], UssawitIttipuriphat[2], NarongritSopa[3]and Arun Suikradung[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์1.) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์และ 2.) เพื่อสร้างและนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม (mixed-methods research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 674 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธ์ โดยรวม มี 8 ปัจจัยได้แก่ ด้านการเงิน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการผลิต ด้านการเรียนรู้องค์กร ด้านการเชื่อมโยง ด้านภาวะผู้นำ ด้านการตลาด และด้านการบริหารจัดการ ซึ่งสามารถทำนายศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธ์ โดยรวมได้ร้อยละ 71.9ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก (in-depth interview) เกี่ยวกับศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12ท่าน ได้แก่ ผู้นำวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และนักวิชาการที่เชียวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิจัยพบว่าผลการวิจัยเชิงคุณภาพมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้น จึงนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ตามแบบจำลอง 3M3L2P Frameworkโดยสรุปคือ ศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ควรให้ความสนใจต่อด้านการมีส่วนร่วม และด้านการเงินเพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ได้มากขึ้น ตามแบบจำลอง 3M3L2P Framework

คำสำคัญ : ศักยภาพในการแข่งขัน,วิสาหกิจชุมชน

ABTRACT

The purposes of this research study 1.)to identify factors affecting the competitive potentials of community enterprises for the Roi-Kaen-Sarn-Sil cluster 2.)to design and propose practical guidelines for the competitive potentials of community enterprises in the Roi-Kaen-Sarn-Sil cluster. The mixed-method research, qualitative and quantitative research, was employed for the study. The samples consisted includedof 674 community enterprise members in the Roi-Karn-Sarn-Sil cluster. The instrumentsparposive a rating-scale questionnaire and an interview form. The statistics used was the Stepwise regression analysis. The research results indicated that eight factors affecting the competitive potentials of the community

---

[1] นักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารธุรกิจคณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสารมหาวิทยาลัยนเรศวร
[2] อาจารย์ ดร.,สาขาบริหารธุรกิจคณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสารมหาวิทยาลัยนเรศวร
[3] รองศาสตราจารย์สาขายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
[4] ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

enterprises in the Roi-Karn-Sarn-Sil Cluster were money, participation, production, learning, link, leadership, marketing and management. The predictive power of the competitive potentials was 71.90%. The in-depth interview was used for a qualitative method. The data was collected from twelve key informants consisting of community enterprise leaders, government officers, and academic experts in community enterprises. The findings were in congruent with the guantitative research findings.

Results of the study are as follows :The research finding showed that the 3M3L2P model for the potential development of community enterprises is practical. The community enterprise groups should emphasize participation and money for the competitive potentials of community enterprises in the Roi-Karn-Sarn-Sil cluster.

Keyword: Competitive Potentials, Community Enterprises

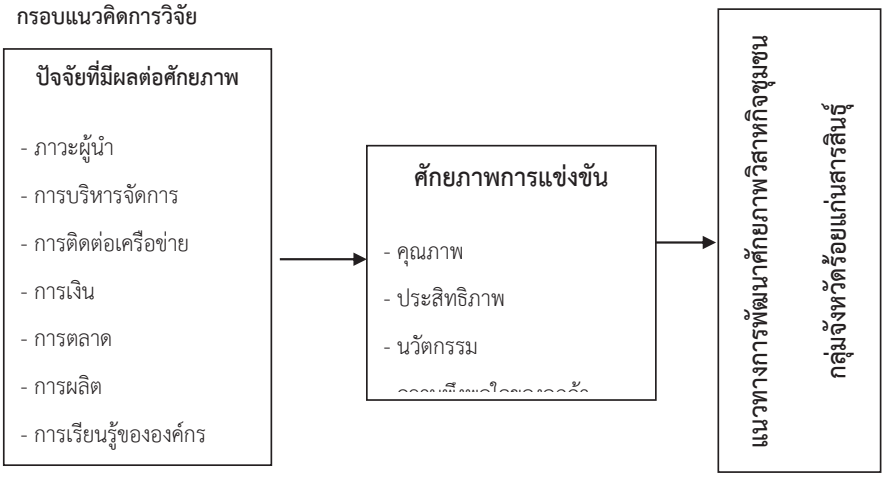
บทนำ

ปัจจัยสำคัญในการดำเนินการทางเศรษฐกิจที่จะประสบผลสำเร็จไม่ใช่การบริหารจัดการทรัพยากรบริหารจัดการแรงงานและเงินทุนอีกต่อไปหากเป็น “การประกอบการ” หรือวิสาหกิจ (Enterprise) ซึ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์การบริหารจัดการข้อมูลและความรู้เป็นหลักแต่ข้อเท็จจริงปัจจุบันโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศยังมีข้อจำกัดในการสร้างความมั่งคั่งในระยะยาวอันเนื่องมาจากโครงสร้างภาคการผลิตทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรมยังเน้นการผลิตโดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานเป็นหลักอีกทั้งความสามารถในการบริหารจัดการโดยเปรียบเทียบอยู่ในระดับต่ำ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2546 : 16) จำเป็นต้องมีการเตรียมพร้อมที่ดีและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับระบบเศรษฐกิจไทยเพื่อให้สามารถรองรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆและสามารถรักษาสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตต่อไปได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนตลอดไป (สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย. 2547 : 3) ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริงคือการสร้างธุรกิจขนาดเล็กหรือวิสาหกิจชุมชนให้เกิดในภาคการผลิตที่แท้จริง (Real Sector) การสร้างความเข้มแข็งในระดับฐานการผลิต (Base ofIndustry) ให้แข็งแกร่งด้วยการกระตุ้นและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นและส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่นเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานล่างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งขึ้นพัฒนาสู่เศรษฐกิจมหภาคอย่างมั่นคงเป็นเศรษฐกิจเสรีบนฐานของการพึ่งตนเองในปัจจัยอยู่รอดบนฐานการผลิตที่เป็นจุดแข็งแกร่งของประเทศและเป็นเศรษฐกิจที่พร้อมปรับตัว (เกรียงศักดิ์เจริญวงศ์ศักดิ์. 2542 : 9)แม้ว่าธุรกิจ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ก็ตาม แต่การดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในช่วงเวลาที่ผ่านมาก็ได้ประสบปัญหาอุปสรรคหลายด้านในการดำเนินงาน จนทำให้บางกลุ่มล้มเหลวและยุบตัวลงในที่สุด เช่น การขาดเงินทุนหมุนเวียน การขาดทักษะในการบริหารจัดการที่ดี ผู้นำไม่มีศักยภาพด้านการบริหารจัดการ การขาดทักษะและเทคนิคใหม่ๆ ในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือ การพัฒนาองค์กร เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อสร้างและนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชน กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการเชื่อมโยงเครือข่าย ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการเงิน ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการเรียนรู้ขององค์กร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม มีผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

วิธีการศึกษาวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วยจังหวัดมหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น จำนวน 9,078 กลุ่ม จำนวนสมาชิก180,697 คน (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกกลุ่มกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์674คน กำหนดขนาดและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยคำถามมีหลายคำตอบ (Multiple scale) ให้เลือกตอบข้อที่เหมาะสมที่สุด

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ศักยภาพการแข่งขัน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การพิจารณาด้านเนื้อหา ความหมายและการใช้ภาษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความครอบคลุมตามโครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)พิจารณาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ไม่น้อยกว่า 0.50 (Best, 1970) จึงจะถือได้ว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงตามเนื้อหามีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดของตัวแปรได้

2. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลอง (tryout) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุดด้วยวิธีสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อคำถามกับตัวแปรแต่ละด้าน เป็นโครงสร้างที่มีความสอดคล้องกัน

3. การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งเป็นการหาค่าความเชื่อมั่นของชุดแบบสอบถามแต่ละตัวแปร จำนวน 30 ชุด โดยวัดความสอดคล้องภายใน (internal consistency model) ใช้สูตรของCronbach (1974) ซึ่งเรียกว่า “สหสัมประสิทธิ์แอลฟา” (α-Coefficient) โดยกำหนดให้มีค่าเฉลี่ยทั้งหมด

ไม่น้อยกว่า 0.7 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเชื่อถือได้ (Cortina, 1993) ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของชุดแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1.การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method)เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (PearsonProduct Moment Correlation Coefficient)ทั้งแต่ละด้านและโดยภาพรวม

3.วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูล(Informants) ซึ่งมาจากองค์การต่างๆประกอบด้วยผู้นำของวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิสาหกิจชุมชนรวม 6คนซึ่งใช้การเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อยืนยันผลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยขออนุญาตทำการบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลเพื่อให้ได้ประเด็นสำคัญๆที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ให้ครบถ้วนมากที่สุดและรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาประมวลความคิดเห็นจากนั้นตรวจสอบข้อมูลหลังจากที่ได้เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) (นิศาชูโต, 2545) โดยจะทำการตรวจสอบเรื่องของบุคคลที่ทำการสัมภาษณ์เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นมีความถูกต้องซึ่งข้อมูลที่สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน คือผู้นำของวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิสาหกิจชุมชนโดยทำการสร้างบทสรุปเป็นข้อค้นพบและนำข้อค้นพบที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับผลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาวิจัย

1. ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.30) อายุ 46-55 ปี (ร้อยละ 55.0) อายุ 35 – 45 ปี (ร้อยละ 28.0) ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 88.2)จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 50.1)รายได้ต่อเดือน มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 52.9)การทำงานในกลุ่ม ประธาน กรรมการ กรรมการและเลขานุการเท่ากัน (ร้อยละ 33.3) วิสาหกิจชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ดมากที่สุด (ร้อยละ 40.3)รองลงมาคือจังหวัดขอนแก่น (ร้อยละ 24.3) ประเภทของวิสาหกิจชุมชนประเภททอผลิตภัณฑ์ผ้ามากที่สุด (ร้อยละ 33.9)รองลงมาคือ แปรรูปอาหารหรือแปรรูปผลผลิต (ร้อยละ 30.5) ระยะเวลาการก่อตั้งกลุ่ม พบว่า มากกว่า 3 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 66.1)เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพบว่า เงินทุนหมุนเวียน 30,000 – 60,000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 47.9)จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนพบว่า จำนวนสมาชิก 14-22 คนมากที่สุด(ร้อยละ 37.5)

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\overline{X}$ =3.39, S.D. =0.64) และมีความคิดเห็นเป็น 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วม

($\overline{X}$ =3.87, S.D. =0.58)รองลงมาคือ ด้านภาวะความเป็นผู้นำ ($\overline{X}$ =3.64, S.D. =0.60)และ ด้านการบริหารจัดการ ($\overline{X}$ =3.54, S.D. =0.64)ตามลำดับ และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการเชื่อมโยงเครือข่าย ($\overline{X}$ =3.17, S.D. =0.71)

1.3 .ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวม มี 8 ปัจจัยได้แก่ คือด้านการเงิน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการผลิต ด้านการเรียนรู้องค์กร ด้านการเชื่อมโยง ด้านภาวะผู้นำ ด้านการตลาด และด้านการบริหารจัดการ สามารถทำนายศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมได้ร้อยละ 71.9 และค่า β ของตัวทำนายที่ถูกเลือกเข้าสมการ เท่ากับ .214 .268 .140 .141 .104 .155 -.081 และ -.063 ตามลำดับ

2. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้คุณวุฒิประกอบด้วยผู้นำของวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิสาหกิจชุมชนรวมเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้นจำนวน 12คนโดยการวิจัยเชิงคุณภาพจะนำเสนอผลแยกตามประเด็นการวิจัย 3 ข้อดังนี้

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	**ผลลัพธ์**
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านผู้นำเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จหรือมีศักยภาพการแข่งขันได้นั้นขึ้นอยู่กับผู้นำของกลุ่ม (ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน) ผู้นำที่พึงประสงค์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบไปด้วย ผู้นำที่มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ โปร่งใส และสามารถในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มได้	สอดคล้อง
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จหรือสามารถแข่งขันได้กลุ่มจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีมีการกำหนดกลยุทธ์ เช่น จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม มีการร่วมจัดทำแผน กำหนดหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ตลอดจนการควบคุม และการนำแผนมาปฏิบัติ	สอดคล้อง
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนจะสามารถแข่งขันได้นั้นวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการสร้างเครือข่าย ทั้งเครือข่ายภายในจังหวัดและภายนอกกลุ่มจังหวัดเพื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นๆได้ นอกจากนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการแลกเปลี่ยนทั้งในด้าน การผลิต การทำการตลาด และ กระบวนการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรนำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนออกศึกษาดูงานและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภาครัฐ	สอดคล้อง
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านการผลิตเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนจะสามารถแข่งขันได้วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการบวนการผลิตที่ดี กล่าวคือ การนำวัตถุดิบมาใช้ในการผลิตจะต้องนำวัตถุดิบที่มีคุณภาพ กระบวนการผลิตจะต้องเน้นการตรวจสอบคุณภาพก่อนออกจำหน่าย การผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนั้นจะต้องมีความเพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า และจะต้องมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่อย่างสม่ำเสมอ	สอดคล้อง
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านการเงินเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาก กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะสามารถแข่งขันได้นั้นกลุ่มจะต้องมีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม การระดมทุนได้มาจากการระดมเงินทุนจากสมาชิก การบริหารงานการเงินในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะต้องโปร่งใส ตรวจสอบได้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีความรู้ในเรื่องการทำบัญชีขั้นต้น	สอดคล้อง
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านการตลาดเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะสามารถ	สอดคล้อง

สรุปความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ผลลัพธ์
แข่งขันได้หากกลุ่มสามารถทำการตลาด และสามารถขายสินค้าได้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกสู่ตลาด และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรไปออกร้านตามงานแสดงสินค้าต่างๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้า และนอกจากนั้นวิสาหกิจชุมชนควรมีศูนย์การจำหน่ายสินค้าชุมชนในอำเภอ หรือจังหวัดเพื่อเป็นการกระจายสินค้า	
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านการเรียนรู้องค์กรเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะสามารถแข่งขันได้ วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ภายในกลุ่ม และการเรียนรู้ภายนอกกลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรได้รับการอบรมจากภาครัฐและสถาบันการศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรแสวงหาความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำมาประยุกต์ใช้ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	สอดคล้อง
ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะเข้มแข็งและสามารถแข่งขันได้นั้น จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของกลุ่ม ในการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่ม การกำหนดนโยบายของกลุ่ม การคัดเลือกผู้นำ การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกภายในกลุ่ม การร่วมมือในการผลิตสินค้าของกลุ่ม เป็นต้น	สอดคล้อง

3. ผลการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ

การศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ผลที่ได้จากการวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย	ผลการวิเคราะห์	
	การวิจัยเชิงปริมาณ	การวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการเชื่อมโยงเครือข่าย ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการเงิน ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการเรียนรู้ขององค์กร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม มีผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์	สนับสนุนสมมติฐาน	สอดคล้องกับประเด็น

4. การพัฒนาเป็น 3M3L2P Framework

บทสรุปโดยรวมสามารถสกัดความรู้และพัฒนาการวิจัยมาเป็น FillMcPan Framework เพื่อนำไปสู่ศักยภาพการแข่งขันในอนาคต อธิบายได้ดังนี้

M = Moneyคือการเงิน

M = Marketingคือการตลาด

M = Managementคือการบริหารจัดการ

L = Learningคือการเรียนรู้

L = Linkคือการเชื่อมโยง

L = Leadershipคือภาวะผู้นำ

P = Participationคือการมีส่วนร่วม

P = Productionคือ การผลิต

สัญลักษณ์ ดังนี้

อภิปรายผล

จากการวิจัยปัจจัย พบว่า ด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการเชื่อมโยงเครือข่าย ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการเงิน ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการเรียนรู้ขององค์กร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม มีผลต่อศักยภาพการแข่งขันวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยผลการวิจัยเชิงปริมาณ และผลการวิจัยเชิงคุณภาพสอดคล้องกันสามารถนำไปสู่การอภิปราย ดังนี้

1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ พบว่า ถ้าธุรกิจชุมชนมีผู้นำที่มีความเสียสละในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับกลุ่มธุรกิจชุมชน มีวิสัยทัศน์ที่จะนำพากลุ่มธุรกิจชุมชนให้สามารถพัฒนาต่อไปได้ ก็จะทำให้ธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จเนื่องจากธุรกิจนี้เป็นธุรกิจชุมชน ซึ่งเป็นปกติที่มีระบบในการบริหารในรูปแบบของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่ม ผู้นำจึงถือเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นผู้นำต้องมีการเสียสละมีความรับผิดชอบและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มธุรกิจชุมชนได้ดีซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภาภรณ์ จงวุฒิเวศย์
(2551: 114)

2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ พบว่า การจัดการ เป็นกระบวนการที่ออกแบบสำหรับบุคคล เพื่อการทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือเป็นกระบวนการของการมุ่งไปสู่เป้าหลายขององค์การจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากร หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาวะแวดล้อม ซึ่งบุคคลทำงานร่วมกันในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2550 : 1)

3) ปัจจัยด้านการเชื่อมโยงเครือข่าย พบว่า เป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม กลุ่มจำเป็นจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์เพื่อหาหุ้นส่วนหรือคู่พันธมิตรในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่อาจจะเสริมจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง พันธมิตรที่มีการจัดการอย่างดีทำให้หลายๆกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมียอดขายเพิ่มมากขึ้นอย่างมากมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนวรรณ แสงสุวรรณ และคณะ (2547 : 145)

4) ปัจจัยด้านการผลิต พบว่า เป็นการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆให้มีคุณค่าขึ้นมาเพื่อที่จะตอบสนองต่อความต้องการของมนุษย์โดยการใช้ทรัพยากรการผลิตกำลังคนวัตถุดิบวัสดุการผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์เงินและพลังงานซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะถูกนำมาใช้ในการแปรรูปวัตถุดิบและวัสดุการผลิตต่างๆให้กลายเป็นสินค้าและบริการที่ต้องการโดยอาศัยผู้บริหารงานผลิตเป็นผู้ออกแบบวางแผนและควบคุมการดำเนินการแปรรูปหรือที่เรียกว่าการผลิตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวความคิดของ พิภพเล้าประจง (2544 : 9)

5) ปัจจัยด้านการเงิน พบว่า การระดมทุน การวางแผนทางการเงินมีความสำคัญมากต่อกาดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะสามารถแข่งขันได้จะต้อง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผนทางการเงิน กลุ่มมีการจัดทำระบบบัญชีการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใส กลุ่มจะต้องมีการจัดทำงบประมาณรายรับ รายจ่ายประจำปีเป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับแนวคิดของ อังศิกา นพภาลี (2547 : 172)

6) ปัจจัยด้านการตลาด พบว่า การสร้างความได้เปรียบทางการตลาด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพมีความหลากหลายทั้งรูปแบบและสีสันและลวดลาย ควรกำหนดเป็นมาตรฐานราคาเดียวกัน ควรมีการส่งเสริมการขาย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการขยายตลาดเพิ่มหลายช่องทาง สอดคล้องกับ ประเดิม นิลศีรี (2547:91)

7) ปัจจัยด้านการเรียนรู้องค์กรพบว่า วิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน องค์กรจะต้องมีการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้จากสมาชิกที่มีความชำนาญ การเรียนรู้จากสิ่งที่เคยทำผิดพลาด หรือการเรียนรู้จากสิ่งที่เคยประสบความสำเร็จ การเรียนรู้องค์กรจะต้องมีการวิเคราะห์องค์กรอย่างต่อเนื่องในตลาด แนวคิดการเรียนรู้องค์กรคือ ตัวอย่างที่ดี เป็นรากฐานในการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ (2548: 115)

8) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม พบว่า วิสาหกิจชุมชนจะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม ในลักษณะการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามผลการปฏิบัติงาน และประเมินผลการดำเนินงาน การปลูกฝังสมาชิกให้มีจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับ บุญญฤทธิ์ เคบถวาย (2544 : 35)

ข้อเสนอแนะ

1) ควรเน้นการให้ความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการจัดทำแผนกลยุทธ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้กลุ่มสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรมีการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนสร้างเครือข่ายทั้งภายในกลุ่มจังหวัดและการสร้างเครือข่ายในประเทศเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ และ การซื้อขายแลกเปลี่ยนวัตถุดิบในการผลิตสินค้า

3) ในการผลิตสินค้านั้นควรเน้นให้กลุ่มผลิตสินค้าที่มีคุณภาพโดยการตรวจสอบสินค้าก่อนออกวางจำหน่าย เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในสินค้า

4) ภาครัฐควรส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่อง การผลิต การบริหารการเงิน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถแข่งขันได้

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). **เศรษฐกิจกระแสกลาง :ทิศทางเศรษฐกิจในอนาคต**. กรุงเทพฯ : ซัคเซสมีเดียร์.

ธนวรรณแสงสุวรรณ และคณะ. (2547). **การบริหารการตลาด**.กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

นิภาภรณ์ จงวุฒิเวศย์. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด**.(วิทยานิพนธ์รัฐประสาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).

นิศา ชูโต. (2545). **การวิจัยเชิงคุณภาพ.**(พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพฯ : แม็ทส์ปอยท์.

พิภพเล้าประจง. (2544). **ระบบการวางแผนและการควบคุมการผลิต.** กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2550).**การจัดการพฤติกรรมองค์กร.**กรุงเทพฯ:ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). **รายงานการประเมินผลนโยบายเศรษฐกิจรากหญ้าและหลักประกันสังคม**.กรุงเทพฯ :พีเอลีฟวิ่ง.

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2547). **กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งการและมีส่วนร่วมของชุมชน**.กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์กองการรักษาดินแดน.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2556). **ข้อมูลการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

อังศิกา นพภาลี. (2547).**ปัจจัยกำหนดความสำเร็จของธุรกิจกลุ่มทอผ้าชุมชนในภาคอีสานตอนกลาง**.(วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

Best, J. W. (1970).**Research in education**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Cortina, J. M. (1993). What is coefficient alpha : An examination of theory and applications. **Journal of**